STORTINGET

Innst. 77 L

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra Stortingets presidentskap

Innstilling fra Stortingets presidentskap om lov om endringer i NIM-loven (nye overvåkings- og rapporteringsfunksjoner)

Til Stortinget

Innledning

Stortingets presidentskap legger med dette frem forslag til endringer i lov 22. mai 2015 nr. 33 om Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM-loven).

Stortinget fastsetter gjennom lover de sentrale oppgavene for Stortingets eksterne organer, herunder Norges institusjon for menneskerettigheter (heretter NIM). Dette gjelder også når organene skal tildeles oppgaver som følger av traktater Norge er bundet av. Tilføyelsen av et nytt ledd i NIM-loven § 3 legger til rette for at Norges institusjon for menneskerettigheter blir overvåkingsorgan etter Europarådets konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner (artikkel 10) og Europarådets konvensjon om tiltak mot menneskehandel (artikkel 29 nr. 4).

De budsjettmessige konsekvensene av forslaget er innarbeidet i statsbudsjettet for 2026, jf. Prop. 1 (2025–2026) for Finansdepartementet under kap. 45 Norges institusjon for menneskerettigheter, hvor det heter:

«I 2026 har regjeringa bedt NIM om å ta ansvaret for etablering og drift av ein monitoreringsfunksjon for to Europarådskonvensjonar, Istanbulkonvensjonen og menneskehandelskonvensjonen. I budsjettforslaget for 2026 er det lagt inn midlar til drift og løn for denne funksjonen.»

Presidentskapets merknader

Presidentskapets flertall, stortingspresident Masud Gharahkhani, andre visepresident Lise Selnes, tredje visepresident Ove Trellevik og femte visepresident Ingrid Fiskaa, understreker at staten har et ansvar for å sikre full etterlevelse av sine internasjonale forpliktelser etter Europarådets konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner og konvensjonen om tiltak mot menneskehandel. Etterlevelse av disse konvensjonene er avgjørende for å beskytte grunnleggende menneskerettigheter og styrke rettssikkerheten for utsatte grupper.

Flertallet viser til at formålet med å legge de nye oppgavene til NIM er å bidra til å styrke den nasjonale gjennomføringen av Menneskehandelskonvensjonen og Istanbul-konvensjonen gjennom uavhengig overvåkning av myndighetenes etterlevelse av konvensjonsforpliktelsene. NIM skal blant annet bidra til at rettighetene til de som utsettes for eller risikerer å utsettes for vold og menneskehandel, blir bedre ivaretatt.

Flertallet presiserer at når det gjelder Istanbulkonvensjonen artikkel 10, så begrenser oppgaven seg til «overvåkning». Det vil si at de øvrige oppgavene som omtales i bestemmelsen, faller utenfor. Når det gjelder Menneskehandelskonvensjonen, begrenser oppgaven seg til det som fremgår av artikkel 29 nr. 4. Dette innebærer at NIM skal drive uavhengig overvåkning av myndighetenes etterlevelse av konvensjonene.

Flertallet presiserer at NIM ikke selv skal ha ansvaret for å oppfylle statens forpliktelser etter konvensjonene, men skal spille en uavhengig rolle med å overvåke om staten oppfyller sine forpliktelser.

Flertallet viser til at de nye oppgavene skal utøves innenfor rammene av NIM-loven. Dette innebærer blant annet at oppgavene skal utføres selvstendig og uavhengig, og at NIM selv skal bestemme hvordan arbeidet skal innrettes og organiseres, jf. NIM-loven § 2.

Presidentskapets mindretall, første visepresident Morten Wold og fjerde visepresident Morten Stordalen, støtter ikke lovendringer som legger flere oppgaver til NIM. Presidentskapets mindretall viser til merknadene fra Fremskrittspartiets medlemmer i Innst. 10 S (2025–2026) fra kontroll- og konstitusjonskomiteen under kapittel 45 Norges institusjon for menneskerettigheter. Presidentskapets mindretall stiller seg bak forslagene fremmet i Innst. 10 S (2025–2026) om opphør av NIMs virksomhet og opphevelse av NIM-loven og viser til begrunnelsen som fremkommer der. Forslagene ble behandlet 15. desember 2025.

Presidentskapets tilråding

Tilrådingen fremmes av presidentskapets medlemmer, med unntak av første visepresident Morten Wold og fjerde visepresident Morten Stordalen.

Presidentskapet viser til ovenstående og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

I

I lov 22. mai 2015 nr. 33 om Norges institusjon for menneskerettigheter gjøres følgende endringer:

§ 3 andre ledd skal lyde:

Institusjonen er overvåkingsorgan etter Europarådets konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner artikkel 10 og Europarådets konvensjon om tiltak mot menneskehandel artikkel 29 nr. 4.

Nåværende andre ledd blir nytt tredje ledd.

II

Loven trer i kraft straks.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 18. desember 2025

Masud Gharahkhani	**Morten Wold**	**Lise Selnes**
Ove Trellevik	**Morten Stordalen**	**Ingrid Fiskaa**

Svanemerketrykksak, 2041 0654 Trykk og layout: Stortingets administrasjon